

**Informacija o realizaciji i efektima politika
u oblasti preduzetništva i biznisa
za period 01. januar – 31. mart 2018. godine
(I kvartal 2018)**

SADRŽAJ:

UVOD.....	6
Pregled realizacije programa/projekata za period: januar -decembar 2017. godine	8
Plan realizacije programa/projekata za period: januar -decembar 2018. godine.....	12
<i>PREGLED REALIZACIJE PROGRAMA/PROJEKATA TOKOM I KVARTALA 2018. GODINE.....</i>	<i>17</i>
I– Projekti koji za cilj imaju finansijsku podršku i efekte u dijelu kreiranja novih radnih mjesta	17
II – Programi i projekti koji za cilj imaju finansijsku podršku, a čije efekte nije moguće mjeriti direktno u smislu kreiranja novih radnih mjesta	20
III – Projekti podrške sa indirektnim uticajem na preduzetništvo i biznis.....	27
PREGLED REALIZACIJE ZAKLJUČAKA.....	30

UVOD

U okviru Programa rada Vlade Crne Gore za 2018. godinu – dio “1. Prioritetni razvojni projekti” definisana je kvartalna obaveza Ministarstva finansija, Ministarstva ekonomije, Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstva održivog razvoja i turizma da zajedno sa Investiciono-razvojnim fondom Crne Gore izvještavaju o razvoju preduzetništva i biznisa, kroz pripremu Informacije o realizaciji i efektima politika u oblasti preduzetništva i biznisa.

Cilj informacije je priprema pregleda mjera, aktivnosti i efekata u pravcu podsticanja preduzetništva i biznisa, sa posebnim akcentom na finansijske mjere koje imaju za cilj otvaranje novih radnih mjesta, podršku mladima, ženama u biznisu, smanjenje regionalnih razlika, podršku prioritetnim sektorima, kao i dalji razvoj biznis zajednice. Takođe, informacijom se posebno prikazuju efekti mjera na rast konkurentnosti crnogorske privrede, rast bruto domaćeg proizvoda, rast realne proizvodnje i izvoza.

Prva Informacija o realizaciji i efektima politika u oblasti preduzetništva i biznisa usvojena je na sjednici Vlade Crne Gore održanoj 06. aprila 2017. godine, a dopune Informacije u smislu prikaza strukture kreditne podrške opredijeljene za tehnološke viškove, stečajce, visokoškolce i ostale kategorije, te pregleda odobrenih kredita, obuhvatajući hipoteke na selu, kao i predloga mjera za stvaranje uslova za nove privredne subjekte, su usvojene na sjednici Vlade Crne Gore održanoj 18. maja 2017. godine. Informacija za period koji obuhvata drugi kvartal 2017. godine uz specifične zaključke usvojena je na sjednici Vlade održanoj 30.06.2017. godine.

Vlada Crne Gore, na sjednici od 5. oktobra 2017. godine, razmotrila je Informaciju o realizaciji i efektima politika u oblasti preduzetništva i biznisa za period 1. jul-30. septembar 2017. godine (III kvartal) i povodom iste zadužila relevantne institucije zaključcima. Informacija za IV kvartal 2017. godine usvojena je 28. decembra 2017. godine.

U okviru prvobitne Informacije o realizaciji i efektima politika u oblasti preduzetništva i biznisa razmatrane su aktivnosti i programi podrške u okviru 3 seta mjera:

I – Projekti koji za cilj imaju finansijsku podršku i efekte u dijelu kreiranja novih radnih mjesta:

1. Kreditna podrška Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore A.D; i
2. Implementacija Uredbe o podsticanju direktnih investicija Ministarstva ekonomije i Sekretarijata za razvojne projekte.

II – Programi i projekti koji za cilj imaju finansijsku podršku, a čije efekte nije moguće mjeriti direktno u smislu kreiranja novih radnih mjesta:

3. Program podrške za modernizaciju industrije Ministarstva ekonomije i Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore A.D;
4. Program unapređenja inovativnosti u malim i srednjim preduzećima - Projekat finansijske podrške MSP iz sektora prerađivačke industrije Ministarstva ekonomije;
5. Program podsticaja razvoja klastera u Crnoj Gori Ministarstva ekonomije;
6. Program povećanja regionalne i lokalne konkurentnosti kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja za period od 2017-2020 godine Ministarstva ekonomije;

7. Program podsticanja razvoja konkurentnosti preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća u sjevernom regionu Crne Gore i manje razvijenim opštinama Ministarstva ekonomije i Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore A.D;
8. IPARD like 1 i IPARD like 2 projekti Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja;
9. Program podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2016/2017 godinu Ministarstva održivog razvoja i turizma;
10. Program subvencionisanja kamatne stope Ministarstva održivog razvoja i turizma i Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore A.D.

III – Projekti podrške sa indirektnim uticajem na preduzetništvo i biznis:

11. Program podrške razvoju preduzetništva Ministarstva ekonomije (Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća) i Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore A.D;
12. Projekat razvoja biznis zona Ministarstva ekonomije;
13. Podsticajne i fiskalne mjere u turizmu Ministarstva održivog razvoja i turizma.

U 2018. godini planiran je nastavak realizacije navedenih projekata/programa, osim Programa subvencionisanja kamatne stope Ministarstva održivog razvoja i turizma i Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore A.D, uzimajući u obzir činjenicu da u budžetu za 2018. godinu nisu planirana sredstava za ovu namjenu. Takođe, Program za unaprijeđenje inovativnosti malih i srednjih preduzeća 2018-2020, za 2018. godinu, koji predstavlja finansijsku šemu podrške MMSP za realizaciju inovativnih aktivnosti, izmijenjen je na način da je proširen opseg djelatosti koje će biti podržane sa sektora prerađivačke industrije na MSP sektor, sa akcentom na strateški prioritetne djelatnosti proizvodnju/preradu, turizam, drvoprerađu (finalna proizvodnja), usluge.

Pregled realizacije programa/projekata za period: januar -decembar 2017. godine

Na osnovu prezentiranog pregleda projekata i podsticajnih mjera u oblasti preduzetništva i biznisa, kroz informacije pripremane tokom 2017. godine, može se konstatovati sljedeće:

Tokom 2017. godine po osnovu različitih programa plasirano je ukupno **180.517.490,26** mil € sredstava direktne podrške preduzetništvu i biznisu u Crnoj Gori, što je omogućilo da se sklopi, sačuva ili otvori ukupno 8.850 radnih mjesta, sa stvorenim preduslovima njihovo dodatno kreiranje.

Posmatrano je 13 projekata ili programa čija je realizacija usmjerena ka podršci preduzetništvu i biznisu. Od toga 10 programa podrazumijeva usmjeravanje direktnih finansijskih sredstava ka biznis sektoru, dok su preostalih 3 usmjereni na aktivnosti podrške stvaranju ili očuvanju postojećeg biznisa. Od 10 programa kojima se opredjeljuje direktna finansijska pomoć, dva omogućavaju takve rezultate da je moguće izmjeriti i njihove efekte u vidu broja kreiranih novih radnih mjesta.

Uočljiva karakteristika procesa podrške preduzetništvu i biznisu u Crnoj Gori jeste da uključuje veliki broj institucija i to: Investiciono-razvojni fond Crne Gore A.D, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Sekretarijat za razvojne projekte, Zavod za zapošljavanje i lokalne samouprave.

U nastavku je tabela koja prikazuje finansijsku podršku i efekte na zapošljavanje I i II grupe programa.

Pregled programa finansijske podrške i njihovih efekata (I i II grupa programa)¹

	Očekivani plasman (EUR)	Realizovano Q1	Realizovano Q2	Realizovano Q3	Realizovano Q4	Realizovano tokom 2017. godine	otvoreno i/ili sačuvano radnih mjesta tokom 2017. godine
I - Projekti koji za cilj imaju finansijsku podršku i efekte u dijelu kreiranja novih radnih mjesta	121.300.000	23.270.702,07	58.549.943,58	39.822.050,45	54.321.656,9	175.964.353	8582
1. Kreditna podrška (IRF)	120.000.000	23.270.702,07	58.549.943,58	39.635.383,45	54.157.656,90	175.613.686	8440
2. Implementacija Uredbe o podsticanju direktnih investicija (MEK i SRP)	1.300.000	–	-	186.667	164.000	350.667	142
II - Programi i projekti koji za cilj imaju finansijsku podršku, a čije efekte nije moguće mjeriti direktno u smislu kreiranja novih radnih mjesta	3.620.000	445.297,29	817.084,03	487.361,14	2.803.394,8	4.553.137,26	268
3. Program podrške za modernizaciju industrije (MEK i IRF)	100.000	–	-	-	61.636,32	61.636,32	9 novih radnih mjesta ²
4. Program unapređenja inovativnosti u MSP - projekat finansijske podrške MSP iz sektora prerađivačke industrije (MEK)	30.000	–	-	-	10.425	10.425	Program nema direktnih efekata na zapošljavanje. Podaci o eventualnim efektima na zapošljavanje se mogu sagledati nakon monitoringa, u roku od godinu dana od

¹ Razlike u podacima, koji su iznešeni u ovoj tabeli za IV kvartal, u odnosu na podatke iz prethodnih informacija postoje zbog skraćenog perioda izvještavanja (informacije se pripremaju tokom poslednjeg mjeseca kvartala i nisu obuhvatale poslednje podatke).

² Nakon stavljanja u funkciju novih mašina/opreme, korisnici bespovratnih sredstava (4 firme) obavezali su se na otvaranje 9 novih radnih mjesta.

							realizacije inovativne aktivnosti.
5. Program podsticaja razvoja klastera (MEK)	100.000	–	– ³	14.950 ⁴	47.910 ⁵	62.860	2 nova radna mjesto
6. Program povećanja regionalne i lokalne konkurentnosti kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja za period od 2017-2020 (MEK)	100.000	61.631 ⁶	-	-	53.684 ⁷	115.315 ⁸	-
7. Program podsticanja razvoja konkurentnosti preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća u Sjevernom regionu Crne Gore i manje razvijenim opštinama (MEK i IRF)	–	–	-	-	5.446 ⁹	5.446	Sačuvano 118 radnih mjesta
8. IPARD like 1 i 2 (MPRR)	2.800.000	383.666,29	817.084,03	472.411,14	2.301.729,04	3.974.890,50 ¹⁰	-
9. Program podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2017/2018 (MORT)	440.000,00	–	-	.	272.564,44	272.564,44	124 ¹¹
10. Program subvencionisanja kamatne stope (MORT i IRF)	50.000	–	-	.	50.000	50.000	15 (otvorenih)
UKUPNO (IRF+MEK+MPRR+MORT)	124.920.000	23.715.999,36	59.367.027,61	40.309.411,59	57.125.051,7	180.517.490,26	8.850

³Ugovoreni iznos subvencije 97.869, a stepen isplate zavisi od uspjeha realizacije projekata klastera.

⁴Subvencija za jedan klaster koji je u Q3 finalizovao projekat (dio ugovorenih 97.869€).

⁵Subvencije za 4 klastera (dio ugovorenih 97.869 €).

⁶ Iznos koji je iz budžeta Programa za 2017. godinu iskorišćen za realizaciju subvencija korisnika Programa iz 2016. godine, koji su svoje aktivnosti finalizovali u februaru tekuće godine.

⁷ Od ugovorenih 69.907 EUR za korisnike Programa 2017. godine isplaćeno je ukupno 53.684 €. Budzet Programa za 2017. godinu iznosio je 100.000 €, od čega je nešto više od 60.000 € iskorišćeno za realizaciju subvencija korisnika Programa iz 2016. godine. Stoga, pored preostalih 40.000 €, naknadno je obezbijeđeno 30.000 €, što je 70.000 €.

⁸ Ovaj iznos predstavlja zbir isplata za dio korisnika Programa iz 2016. godine - 61.631 € i korisnike Programa 2017. godine – 53.684 €.

⁹U pitanju je iznos kojim MEK subvencionije 1% kamatne stope na kredite koje je IRF odobrio 2012. godine. Sredstva se krajem godine preusmjeravaju IRF-u.

¹⁰ Ukupno u 2017. godini poljoprivrednim proizvođačima je isplaćeno 3,974,890.50 € bespovratne podrške.

¹¹ Ukupno 175 mjesta otvoreno, s tim što su 124 stalna, a ostalo su sezonska.

Struktura odobrenih finansijskih sredstava, pokazuje da je prisutna snažna koncentracija kod jedne institucije i to Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore A.D. koji učestvuje sa 97,28 % u ukupno odobrenim finansijskim sredstvima za 2017. godinu. U odnosu na ostale programe, značajnije učešće u ukupnoj finansijskoj podršci ima i Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja sa 3.974.890,50 mil €.

Iz izloženog je jasno da je IRF institucija koja dominantno učestvuje u pružanju podrške preduzetništvu i biznisu u Crnoj Gori. Uvažavajući navedeno javila se potreba za snaženjem njegove uloge i jačanjem njegove razvojne funkcije u ovom procesu. U tom smislu tokom prethodnog perioda stvoreni su institucionalni preduslovi kroz izmjene Zakona o Investiciono-razvojnom fondu.

S tim u vezi, djelatnost Fonda je sada usmjerena na podsticaj i razvoj sveukupne crnogorske ekonomije, prvenstveno dinamiziranju rasta mikro, malih, srednjih i velikih preduzeća i regionalnog razvoja. Posebno je značajno povećanje opsega podrške ekonomskim aktivnostima kako bi se doprinijelo povećanju otvaranja novih radnih mjesta, kao i očuvanju postojećih.

Plan realizacije programa/projekata za period: januar-decembar 2018. godine

1. Kreditna podrška Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore A.D

Otvaranje novih i očuvanje postojećih radnih mjesta, forsiranje ravnomjernog regionalnog razvoja kao i kontinuirana podrška razvoju prioritetnih djelatnosti crnogorske ekonomije ciljevi su investicione aktivnosti **Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore**.

Investiciono-razvojni fond Crne Gore je, za 2018. godinu, planirao značajna finansijska sredstva za pružanje podrške crnogorskim preduzetnicima, i to u iznosu od najmanje 140 mil €.

Osim aktualne 32 kreditne linije za podršku razvoju preduzetništva; unaprijeđenje poslovanja mikro, malih i srednjih preduzeća; formiranje klastera; optimizaciju korišćenja kapaciteta velikih sistema u cilju adekvantog uvezivanja repro lanca; finansiranje infrastrukturnih projekata; kao i podsticanje finansiranja drugih projekata od lokalnog, regionalnog i državnog značaja, planirana je intezivna podrška socijalnom preduzetništvu implementacijom garantnih šema i mikrofinansiranja.

2. Implementacija Uredbe o podsticanju direktnih investicija Ministarstva ekonomije i Sekretarijata za razvojne projekte

Uredbom o podsticanju direktnih investicija („Službeni list Crne Gore“, broj 80/15) stvaraju se uslovi za povoljniji poslovni ambijent koji će, podsticanjem domaćih i stranih investicija u svim područjima Crne Gore, doprinijeti povećanju konkurentnosti i izvoznog potencijala industrije uvođenjem novih tehnologija i znanja, kao i omogućiti otvaranje novih radnih mjesta. Investitori koji realizuju investicione projekte, kojima se obezbjeđuje otvaranje novih radnih mjesta, odnosno zapošljavanje novozaposlenih lica u smislu kako su ona definisana Uredbom, i doprinosi privrednom i regionalnom razvoju Crne Gore, mogu biti korisnici finansijskih podsticaja koji se dodjeljuju odlukom Vlade Crne Gore, na osnovu postupka sprovedenog u skladu s Uredbom, a koji započinje objavljivanjem javnog oglasa za učešće u postupku dodjele sredstava za podsticanje direktnih investicija. Sredstva za podsticanje direktnih investicija dodjeljuju se u iznosu od 3.000 do 10.000 eura po novozaposlenom licu.

Za naredni period planiran je nastavak sprovođenja procedure po III Javnom oglasu. U planu je i donošenje nove Uredbe o podsticanju direktnih investicija. Takođe, planirano je: i raspisivanje novog javnog oglasa za učešće u postupku dodjele sredstava za podsticanje direktnih investicija; nastavak subvencionisanja započetih investicionih projekata shodno utvrđenoj dinamici realizacije iz zaključenih ugovora o korišćenju sredstava; kao i praćenje realizacije ugovornih obaveza korisnika sredstava iz ugovora zaključenih po osnovu I i II Javnog oglasa.

3. Program podrške za modernizaciju prerađivačke industrije Ministarstva ekonomije i Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore A.D

Program podrške za modernizaciju prerađivačke industrije 2018-2020 ima za cilj jačanje konkurentnosti privrednih subjekata, unapređenje poslovanja, produktivnosti i profitabilnosti kroz

usvajanje novih tehnologija. Navedenim ima za cilj osavremenjavanje proizvodnih procesa, efikasna upotreba raspoloživih resursa, razvoj novih proizvoda i usluga, kao i otvaranje novih radnih mjesta. Program podrazumijeva sufinansiranje do 20% vrijednosti nabavke opreme (zavisno od veličine preduzeća) i realizaciju planirane investicije – nabavku opreme kroz kreditni aranžman sa Investiciono-razvojnim fondom Crne Gore. U 2018. godini za realizaciju ovog Programa opredijeljeno je 150.000 € što je za 50% više u odnosu na prethodnu godinu.

4. Program unapređenja inovativnosti u malim i srednjim preduzećima- Projekat finansijske podrške MMSP preduzećima Ministarstva ekonomije

Program za unapređenje inovativnosti malih i srednjih preduzeća 2018-2020, koji predstavlja finansijsku šemu podrške MMSP za realizaciju inovativnih aktivnosti, u 2018. godini je izmijenjen je na način da je proširen opseg djelatosti koje će biti podržane, sa sektora prerađivačke industrije na MSP sektor, sa akcentom na strateški prioritetne djelatnosti proizvodnju/prerađu, turizam, drvoprerađu (finalna proizvodnja), usluge. Ujedno, uključeni su dodatni kriterijumi odlučivanja koji se odnose na veću podršku ženama u biznisu i mladima, kao potencijalnim korisnicima programa.

Iznos sredstava opredijeljenih za realizaciju Programa za unapređenje inovativnosti malih i srednjih preduzeća 2018-2020, za 2018. godinu, je 50.000 €, dok je iznos bespovratne podrške po preduzeću do 3.500 €, bez PDV.

Izmjene Programa za unapređenje inovativnosti malih i srednjih preduzeća 2018-2020, koje će se sprovesti u 2018. godini, od ključnog su značaja za veće interesovanje, a samim tim i podršku većem broju MSP preduzeća. Ujedno, nastavak promocije putem Biznis karavana, u vidu prezentacija i direktnih sastanaka sa preduzećima na lokalnom nivou, kao i sastanci Odbora udruženja u Privrednoj komori, predstavljaće dodatni stimulans za upoznavanje sa programom i mogućnostima korišćenja bespovratne podrške koja se nudi od strane Ministarstva ekonomije, za unapređenje inovativnosti.

5. Program podsticanja razvoja klastera u Crnoj Gori - Ministarstvo ekonomije

Cilj Programa podsticanja razvoja klastera u Crnoj Gori za period 2017-2020. godina je finansijska podrška efikasnijem funkcionisanju inovativnih klastera i njihove bolje promocije, sve u pravcu ostvarivanja bolje konkurentne pozicije malih i srednjih preduzeća na nacionalnom i međunarodnom tržištu.

Podrška Ministarstva ekonomije biće usmjerena kroz subvencije inovativnim klasterima koji predstavljaju strukture ili organizovane grupe nezavisnih strana (kao što su inovatorska novoosnovana privredna društva, mala, srednja i velika privredna društva, kao i organizacije za istraživanje i širenje znanja, neprofitne organizacije i drugi povezani privredni subjekti), namijenjene podsticanju inovacione djelatnosti promocijom, dijeljenjem objekata i razmjenom znanja i stručnosti, kao i efikasnim doprinosom prenosu znanja, umrežavanju, širenju informacija i saradnji među privrednim društvima i drugim organizacijama u klasteru.

U toku 2018. planirano je raspisivanje Javnog poziva za učešće u Programu. Ugovorena je podrška u iznosu od 150.000 €.

6. Program povećanja regionalne i lokalne konkurentnosti kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja – Ministarstvo ekonomije

Program povećanja regionalne i lokalne konkurentnosti kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja za period 2017-2020. godine, u 2018. godini, ima za cilj da obezbijedi podršku preduzetnicima, mikro, malim i srednjim privrednim društvima (u daljem tekstu: MMSP) i klasterima malih i srednjih privrednih društava, naročito iz manje razvijenih jedinica lokalne

samouprave, odnosno Sjevernog regiona. Navedeno sa ciljem da u što većoj mjeri povećaju svoju konkurentnost, prvenstveno kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda koji se odnose na proizvode, sisteme menadžmenta, osoblje, ispitivanje, kontrolisanje i sertifikaciju i podršku za dobijanje akreditacije za ocjenjivanje usaglašenosti. Privredno društvo je u obavezi da finansira troškove za realizaciju projektnih aktivnosti u visini od 100%, a nakon završetka aktivnosti može tražiti povraćaj u visini do 70% opravdanih troškova za mikro i mala privredna društva, odnosno do 60% za srednja preduzeća, gdje iznos refundacije od strane Ministarstva ekonomije može iznositi maksimalno do 5,000 € bez poreza na dodatu vrijednost (PDV-a).

Opredijeljena budžetska sredstva za 2018. godinu, za ovaj Program, iznose 140,000 €. Raspsivanje Javnog poziva planirano je za prvu polovinu aprila 2018. godine.

7. Program podsticanja razvoja konkurentnosti preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća u sjevernom regionu Crne Gore i manje razvijenim opštinama Ministarstva ekonomije i Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore A.D;

Ministarstvo ekonomije je 2012. godine sa Investiciono-razvojnim fondom Crne Gore A.D. (IRF) potpisalo Sporazum o subvenciji kamatne stope na kredite koje je IRF dodijelio iste godine u okviru Programa podsticanja razvoja konkurentnosti preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća u Sjevernom regionu Crne Gore i manje razvijenim opštinama – Cetinje i Ulcinj¹².

Ministarstvo ekonomije na kraju svake godine IRF-u uplaćuje iznos koji predstavlja 1% kamatne stope na kredite odobrene korisnicima Programa, što je obaveza do otplate kredita. Predviđeni iznos sredstava za ovu namjenu u 2018. godini je oko 5.000 €.

8. IPARD like 2 projekti Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja;

U 2018. godini očekuje se nastavak realizacije ugovorenih aktivnosti u okviru IPARD like 2 projekta (IPARD like 2.1, IPARD like 2.2). Krajem 2017. godine raspisan je i treći javni poziv koji je takođe namjenjen prerađivačkom sektoru, kako bi se iskoristila sva raspoloživa sredstva bespovratne podrške. U drugom kvartalu 2018. godine očekuje se potpisivanje ugovora za pomenuti Javni poziv. Osnovni očekivani rezultati projekta su: povećanje svijesti, kada je u pitanju agro-prerađivačka industrija, o EU propisima o bezbjednosti hrane, povećanje broja prehrambenih objekata koji su u skladu sa propisima EU za bezbjednost hrane.

U okviru IPARD like 2 projekta očekivani plasman sredstava bespovratne podrške u 2018. godini će iznositi 4,1 milion eura.

23. februara 2018. godine raspisan je i prvi Javni poziv u okviru mjere 1 "Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava" IPARD II programa, koji je namjenjen primarnim poljoprivrednim proizvođačima. Podržavaju se sektori: mlijeka, mesa, proizvodnje jaja, voća i povrća, vinogradarstva, maslinarstva, pčelarstva i ribarstva. Zahtjev za dodjelu podrške podnosi se u roku od 1. marta do 15. maja 2018. godine.

U programskom periodu od 2014-2020. za crnogorske poljoprivrednike biće na raspolaganju 39 miliona eura bespovratnih EU sredstava podrške.

¹² U skladu sa Listom stepena razvijenosti jedinica lokalne samouprave koja je bila važeća u periodu donošenja predmetnog Programa, manje razvijene JLS bile su: Ulcinj, Cetinje, Pljevlja, Kolašin, Mojkovac, Berane, Šavnik, Rožaje, Bijelo Polje, Plav i Andrijevica.

9. Program podsticajnih mjera u oblasti turizma Ministarstva održivog razvoja i turizma

Program podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2018/2019. godinu, ima za cilj podizanje novoa konkurentnosti ukupnog turističkog proizvoda Crne Gore na međunarodnom tržištu.

Imajući u vidu kompleksnost turističkog proizvoda, Programom će se, kroz više konkretnih mjera, vršiti sufinansiranje projekata koji za rezultat imaju diverzifikaciju i obogaćivanje turističkog proizvoda, unapređenje turističkih usluga, povezivanje ponude sjevernog i primorskog regiona, kao i unapređenje promotivnih aktivnosti uz akcenat na nova emitivna turistička tržišta.

Program će se realizovati u saradnji sa Nacionalnom turističkom organizacijom Crne Gore, putem raspisivanja javnih poziva za svaku mjeru pojedinačno. Ukupna namjenska sredstva za Program, prema preliminarnim planovima, iznose 500.000,00 €.

10. Program podrške razvoju preduzetništva Ministarstva ekonomije (Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća) i Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore A.D.

Program podrške razvoju biznisa za 2018. godinu ima za cilj razvoj preduzetništva kroz osnivanje novih i podsticanje daljeg rasta postojećih malih i srednjih preduzeća. Kroz ovaj program Investiciono razvojni fond Crne Gore AD, u saradnji sa Ministarstvom ekonomije će realizovati nefinansijsku i finansijsku podršku radi poboljšanja uslova za razvoj preduzetništva u Crnoj Gori, zainteresovanim licima koja planiraju da registruju sopstveni biznis ili da unaprijede postojeće poslovanje.

Posebni ciljevi programa se odnose na:

- otvaranje novih radnih mjesta kroz podsticanje preduzetništva i započinjanja sopstvenog biznisa;
- animiranje ciljnih grupa – mladih ljudi, žena, studenata, lica sa invaliditetom, itd. da sudbinu »uzmu u svoje ruke« i posvete se biznisu;
- stimulisane inovativnosti i kreativnosti mladih;
- podsticanje daljeg rasta postojećih MSP.

11. Projekat razvoja biznis zona Ministarstva ekonomije

Uredba o izmjeni Uredbe o biznis zonama, kojom je predviđeno da se rok za usaglašavanje sa odredbama predmetnog podzakonskog akta produži sa šest na osamnaest mjeseci stupila je na snagu 20. juna tekuće godine. Inovirana verzija predmetnog podzakonskog akta podrazumijeva produženje roka usklađivanja poslovanja postojećih biznis zona sa predmetnim podzakonskim aktom, do 21. juna 2018. godine. S obzirom da je u toku proces usaglašavanja lokalnih propisa sa Uredbom o biznis zonama, rezultati nijesu mjerljivi prije nego lokalne samouprave dostave podatke za upis u registar biznis zona.

12. Podsticajne i fiskalne mjere u turizmu Ministarstva održivog razvoja i turizma

Primjena stimulansa u postupku izgradnje, kao i tokom poslovanja visoko kvalitetnih hotelskih objekata, a koji se ogledaju u poreskim olakšicama, smanjenju i oslobađanju od plaćanja dažbina, biće nastavljena i u 2018 godini.

Naime, kako je hotelijerstvo jedan od najvažnijih segmenata u turističkoj ponudi sa destinacijskog aspekta, stimulativnom poreskom politikom stvaraju se preduslovi za povećanje udjela hotelskih kapaciteta u ukupnim smještajnim kapacitetima, što je ujedno i jedan od strateških ciljeva u razvoju turizma Crne Gore.

Unapređenjem turističke ponude, uzimajući u obzir da turizam na direktan i indirektan način u znatnoj mjeri utiče na razvoj ostalih privrednih grana, u krajnjem, obezbjeđuju se osnove za njegov veći doprinos BDP-u, za otvaranje većeg broja novih radnih mjesta, kao i za stvaranje pouzdanih, tj. stabilnih izvora prihoda u državnom budžetu.

PREGLED REALIZACIJE PROGRAMA/PROJEKATA TOKOM I KVARTALA 2018. GODINE

I– Projekti koji za cilj imaju finansijsku podršku i efekte u dijelu kreiranja novih radnih mjesta

1. Kreditna podrška Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore A.D

Nadležna institucija:	Investiciono-razvojni fond A.D.
Program:	Kreditna podrška u periodu 01.01.2018. godine-28.02.2018. godine
Oblast podrške:	Odobrena sredstva su namijenjena za: 1. <u>Razvoj preduzetništva</u>, 18 plasmana u iznosu od 5,503,000 € 2. <u>Podrška postojećim mikro, malim i srednjim preduzećima</u>, 13 plasmana u iznosu od 7,982,621 €. - U oblasti turizma i ugostiteljstva, 7 plasmana u iznosu od 6,925,000 € - Proizvodna djelatnost i proizvodnja hrane, 2 plasmana u iznosu od 168,621 € - Oblast usluga, 4 plasmana u iznosu 889,000 €. 3. <u>Podrška preduzećima, kroz održavanje i/ili poboljšanje likvidnosti</u>, 8 plasmana u iznosu od 4,434,761 €. 4. <u>Podrška realizaciji green field investicija</u>, 2 plasman u iznosu od 3,100,000 €. 5. <u>Program podsticaja crnogorskih proizvoda/usluga na drugim tržištima</u>, 1 plasman u iznosu od 119,230 €.
Realizacija (ukupno):	Odobrena 42 dugoročna i kratkoročna plasmana u iznosu od 21,140,012 €
Južni dio:	12,827,230 €
Centralni dio:	3,539,761 €
Sjeverni dio i opštine	
ispod prosjeka razvijenosti:	4,773,021 €
Efekti (zapošljavanje):	197 novih radnih mjesta

Nadležna institucija:	Investiciono-razvojni fond Crne Gore A.D.
Program:	<u>Factoring - Otkup potraživanja</u> u periodu 01.01.2018. godine – 28.02.2018. godine
Oblast podrške:	
Realizacija (ukupno)	5,614,218 €
Južni dio:	3,406,567 €
Centralni dio:	940,065 €
Sjeverni dio i opštine	
ispod prosjeka razvijenosti:	1,267,586 €
Efekti(zapošljavanje):	Očuvanje 145 radnih mjesta

IRFCG je u periodu od 01.01.2018. godine-02.02.2018. godine odobrio 26,7 mil €, i to 20,8 mil € dugoročnih i 5,9 mil € kratkoročnih kredita, što je za 74% više nego za isti period prethodne godine.

2. Implementacija Uredbe o podsticanju direktnih investicija Ministarstva ekonomije i Sekretarijata za razvojne projekte

Nadležna institucija:	Sekretarijat za razvojne projekte
Program:	Podsticanje direktnih investicija
Oblast podrške:	Drvena industrija, Proizvodnja stočne hrane, Proizvodnja farmaceutskih proizvoda, Proizvodnja i prerada mesa i mesnih prerađevina, Turizam i ugostiteljstvo, Sektor usluga – obezbjeđenje stvari i lica
Realizacija (ukupno):	6 ¹³ investicionih projekata - ukupna vrijednost investicionih projekata koji se realizuju u skladu sa obavezama iz ugovora o korišćenju sredstava za podsticanje direktnih investicija iznosi 7.182.429,83 eura, a njihovom realizacijom predviđeno je otvaranje ukupno 253 novih radnih mjesta, koje će popuniti lica zaposlena na neodređeno vrijeme. Korisnici sredstava su premašili vrijednosti ulaganja iz ugovora i do sada su investirali 7.200.657,67 eura ¹⁴ . Korisnicima sredstava dodijeljeno je ukupno 1.482.000 eura. Do sada je isplaćeno 1.031.999,96 eura od čega je u 2016. godini isplaćeno 681,333,33 eura a u 2017. godini 350.666,66 eura. <i>U prvom kvartalu 2018. godine nije bilo zahtjeva za isplatu.</i>
Južni dio:	/
Centralni dio:	4 projekta vrijednosti 4.419.282,62 eura, kojima je predviđeno zapošljavanje 150 lica na neodređeno vrijeme (Podgorica – „Securitas Montenegro“ d.o.o. i „Hemomont“ d.o.o., Spuž – „Fabrika stočne hrane“ a.d. i Nikšić – „Comp-Comerc“ d.o.o.)
Sjeverni dio:	2 projekta vrijednosti 2.763.147,21 eura, kojima je predviđeno zapošljavanje 103 lica na neodređeno vrijeme (Žabljak – „Pelengić trade“ d.o.o. i Bijelo Polje – „Meso-promet“ d.o.o.)
Efekti (zapošljavanje):	Do sada zaposleno 223 lica na neodređeno vrijeme od čega 24 u prvom kvartalu 2018.

¹³ Investicioni projekti se realizuju u skladu sa zaključenim ugovorima o korišćenju sredstava za podsticanje direktnih investicija. Svih šest ugovora je zaključeno u 2016. godini. Korisnici sredstava svoje obaveze u pogledu investiranja i obaveze zaposlenja treba da ispune najkasnije u roku od tri godine od dana zaključenja ugovora. Važno je istaći da je tokom 2017. godine okončana realizacija dva investiciona projekta, odnosno da su kompanije „Meso-promet“ i „Pelengić trade“ izvršile ugovorne obaveze, pri čemu su premašile iznos ulaganja i broj novozaposlenih lica predviđen njihovim ugovorima („Meso-promet“ je uložio 1.510.572 eura i zaposlio 72 novozaposlena lica, a „Pelengić trade“ 1.297.600,12 eura i zaposlio 36 lica na neodređeno vrijeme).

¹⁴ U skladu sa Uredbom o podsticanju direktnih investicija, korisnici sredstava dužni su da u toku realizacije investicionog projekta dostavljaju Sekretarijatu za razvojne projekte izvještaje nezavisnog revizora o poslovanju korisnika, vrijednosti ulaganja u investicioni projekat i broju zaposlenih, koji predstavljaju osnov za isplatu druge i treće rate sredstava za podsticanje direktnih investicija.

II – Programi i projekti koji za cilj imaju finansijsku podršku, a čije efekte nije moguće mjeriti direktno u smislu kreiranja novih radnih mjesta

3. Program podrške za modernizaciju prerađivačke industrije Ministarstva ekonomije i Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore A.D

Javni poziv za učešće u Programu podrške za modernizaciju prerađivačke industrije raspisan je 21. februara t.g. i traje do utroška raspoloživih sredstava, odnosno najkasnije do 15. decembra 2018. godine. Od momenta raspisivanja Javnog oglasa pristigla su 4 zahtjeva za subvenciju, od strane privrednih subjekata koja posluju u oblasti papirne industrije, drvne industrije i proizvodnje namještaja. Prijavljeni za dodjelu bespovratnih sredstava posluju u okviru centralnog i sjevernog regiona (Podgorica, Nikšić, Mojkovac i Andrijevica). Nakon podnošenja prijava slijede konačni pregovori u vezi nabavke, prikupljanje dokumentacije i njeno razmatranje/odobravanje kreditnog zahtjeva od strane Investiciono-razvojnog fonda. Zatim slijedi dodatna provjera od strane Komisije Ministarstva ekonomije za dodjelu bespovratnih sredstava i, u zavisnosti od opravdanosti, dodjela subvencija. Uvažavajući propisanu proceduru, u okviru prvog kvartala 2018, nijesu se stekli uslovi za odlučivanje o prispjelim prijavama.

Nadležna institucija:	Ministarstvo ekonomije i Investiciono-razvojni fond Crne Gore A.D
Program:	Program podrške za modernizaciju prerađivačke industrije 2018-2020, u 2018. god.
Oblast podrške:	Prerađivačka industrija
Realizacija (ukupno):	/
<i>Južni dio:</i>	/
<i>Centralni dio:</i>	/ ¹⁵
<i>Sjeverni dio:</i>	/ ¹⁶
Efekti (zapošljavanje):	- novih radnih mjesta

¹⁵ Od momenta raspisivanja Javnog oglasa, primjena su 4 zahtjeva za dodjelu bespovratnih sredstava, pri čemu su 2 zahtjeva od strane privrednih subjekata koji posluju u oblasti papirne industrije i proizvodnje namještaja u opštinama Podgorica i Nikšić.

¹⁶ Dva preostala zahtjeva su od strane privrednih subjekata koji posluju u oblasti drvne industrije u opštinama Mojkovac i Andrijevica.

4. Program unapređenja inovativnosti u malim i srednjim preduzećima- Projekat finansijske podrške MMSP preduzećima Ministarstva ekonomije

Nadležna institucija:	Ministarstvo ekonomije
Program:	Program za unapređenje inovativnosti malih i srednjih preduzeća 2018-2020
Oblast podrške:	Mikro, mala i srednja preduzeća
Realizacija (ukupno):	U I kvartalu 2018. godine realizovale su se aktivnosti koje su se odnosile na formiranje Komisije za realizaciju Programa, izmjene Programa i prateće dokumentacije (Prijavna dokumentacija, Poslovnik o radu), usvajanje Programa i prateće dokumentacije od strane Komisije za realizaciju Programa. Ujedno, materijal je upućen Komisiji za kontrolu državne pomoći za dobijanje Rješenja o usklađenosti sa pravilima državne pomoći i Ministarstvu finansija za procjenu uticaja na poslovni ambijent i budžet-RIA. Po dobijanju Rješenja i pozitivnog mišljenja Ministarstva finansija, planirano je usvajanje Programa na sjednici Vlade Crne Gore, u I kvartalu 2018. Nakon usvajanja biće objavljen Javni poziv za realizaciju Programa.
Južni dio:	/
Centralni dio:	/
Sjeverni dio:	/
Efekti (zapošljavanje):	

5. Program podsticanja razvoja klastera u Crnoj Gori - Ministarstvo ekonomije

Nadležna institucija:	Ministarstvo ekonomije
Program:	Državna pomoć - Program podsticanja razvoja klastera u Crnoj Gori za period 2017-2020. godina
Oblast podrške:	Prerada poljoprivrednih proizvoda/prehrambena industrija, drvoprerada, turizam i ugostiteljstvo, proizvodne djelatnosti u skladu sa Programom
Realizacija (ukupno):	Program je u proceduri donošenja. U toku 2018. planirano je raspisivanje Javnog poziva za učešće u Programu. Ugovorena je podrška u iznosu od 150.000 €
<i>Južni dio:</i>	/
<i>Centralni dio:</i>	/
<i>Sjeverni dio:</i>	/
Efekti (zapošljavanje):	/

6. Program povećanja regionalne i lokalne konkurentnosti kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja – Ministarstvo ekonomije

Nadležna institucija: Ministarstvo ekonomije

Program: Program povećanja regionalne i lokalne konkurentnosti kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja za period 2017-2020. godine u 2018. godini

Oblast podrške: Finansijska podrška mikro, malim i srednjih preduzećima

Realizacija (ukupno): Program je u proceduri donošenja. Opredijeljena budžetska sredstva za 2018. godinu, za ovaj Program, iznose 140,000 €. Raspisivanje Javnog poziva planirano je za prvu polovinu aprila 2018. godine.

Južni dio: /

Centralni dio: /

Sjeverni dio: /

Efekti (zapošljavanje): /

7. Program podsticanja razvoja konkurentnosti preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća u sjevernom regionu Crne Gore i manje razvijenim opštinama Ministarstva ekonomije i Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore A.D;

Nadležna institucija:	Ministarstvo ekonomije
Program:	Program podsticanja razvoja konkurentnosti preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća u Sjevernom regionu Crne Gore i manje razvijenim opštinama
Oblast podrške:	/
Realizacija (ukupno):	Sredstva će u cilju subvencionisanja kamatne stope biti uplaćena IRF-u krajem godine.
<i>Južni dio:</i>	1 korisnik kredita
<i>Centralni dio:</i>	1 korisnik kredita
<i>Sjeverni dio:</i>	24 korisnika kredita
Efekti (zapošljavanje):	/

8. IPARD like 2 projekti Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja;

Nadležna institucija:	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja
Program:	IPARD like 2
Oblast podrške:	Investicije u fizički kapital vezano za preradu i marketing poljoprivrednih i ribljih proizvoda; podržavali su se sektori prerade mlijeka, mesa, voća i povrća, maslina, grožđa, ljekovitog, šumskog i aromatičnog bilja, kao i sektori ribarstva i akvakulture.
Realizacija:	Realizovano je 5 projekata. Ukupna vrijednost investicija iznosi 812,533.77€ (sa PDV-om), odnosno 682,801.49 € (bez PDV-a), dok je isplaćena bespovratna podrška u iznosu od 341,400.75 €. Jedan projekat je iz sektora prerade mlijeka, 3 projekta iz sektora prerade mesa i 1 projekat iz sektora prerade voća i povrća.
<i>Južni dio:</i>	/
<i>Centralni dio:</i>	2 projekta– 259,102.86 € (sa PDV-om), odnosno 217,733.50 € (bez PDV-a), dok je isplaćena bespovratna podrška u iznosu od 108,866.75 €
<i>Sjeverni dio:</i>	3 projekta- 553,430.91 € (sa PDV-om), odnosno 465,067.99 € (bez PDV-a), dok je isplaćena bespovratna podrška u iznosu od 232,534.00 €
Efekti zapošljavanja:	Efekte nije moguće direktno sagledati.

Nadležna institucija:	Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja
Program:	IPARD like 2.2
Oblast podrške:	Investicije u fizički kapital vezano za preradu i marketing poljoprivrednih i ribljih proizvoda, korisnici poziva su pravna lica i preduzetnici iz sektora koji se odnose na mlijeko, voća i povrća, maslina, grožđa, ljekovitog, šumskog i aromatičnog bilja, kao i sektori ribarstva i akvakulture.
Realizacija:	Potpisana su ukupno 32 ugovora čija je vrijednost investicije 4,25 miliona € (bez PDV-a), od čega je podrška Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja u ukupnom iznosu od 2,12 miliona € (podrška Vlade Crne Gore 25 %, a EU 75 %). U toku je realizacija ugovorenih investicija.
<i>Južni dio:</i>	ugovorena 3 projekta - vrijednost investicije 359,553.59 € (bez PDV-a); dok je vrijednost podrške 179,776.80 €
<i>Centralni dio:</i>	ugovoreno 20 projekata – vrijednost investicije 2,730,482.87 € (bez PDV-a); dok je vrijednost podrške 1,365,241.44 €

Sjeverni dio: ugovoreno 9 projekata-vrijednost investicije 1,156,529.71 € (bez PDV-a); a vrijednost podrške 578,264.86 €

Efekti (zapošljavanje): Efekte nije moguće direktno sagledati.

Nadležna institucija: Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja

Program: IPARD like 2.3

Oblast podrške: Investicije u fizički kapital vezano za preradu i marketing poljoprivrednih i ribljih proizvoda; podržavali su se sektori prerade, voća i povrća, maslina, grožđa, ljekovitog, šumskog i aromatičnog bilja, kao i sektori ribarstva i akvakulture.

Realizacija: Poziv je objavljen 16.10.2017. godine, a na raspolaganju je 1 milion eura bespovratne podrške. Sredstva za projekat IPARD like 2, obezbijedena su iz pretpristupnih fondova Evropske unije, kao i nacionalnih sredstava. Minimalna vrijednost investicije koja se podržava kroz projekat IPARD like 2.3 iznosi 12.000 eura bez PDV-a, dok je maksimalna 125.000 eura, takođe bez PDV-a. Bespovratna podrška iznosi 50 odsto prihvatljive investicije, za sve oblasti investiranja. Predaja aplikacija za poziv počela je 01. novembra 2017. godine, a rok za predaju aplikacija bio je do 31. januara 2018. godine. U 2018. godini se očekuje realizacija ugovorenih investicija.

Nadležna institucija: Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja

Program: Prvi javni poziv za IPARD II program

Oblast podrške: Javni poziv u okviru mjere 1 "Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava" raspisan je 23. februara 2018. godine i namjenjen je primarnim poljoprivrednim proizvođačima. Podržavaju se sektori: mlijeka, mesa, proizvodnje jaja, voća i povrća, vinogradarstva, maslinarstva, pčelarstva i ribarstva. Sredstva podrške za sprovođenje ove mjere mogu se dodijeliti za investicije čija ukupna vrijednost prihvatljivih troškova iznosi od 10.000 € do 500.000 €. Zahtjev za dodjelu podrške podnosi se u roku od 1. marta 2018. godine do 15. maja 2018. godine.

Realizacija investicija koje su bile namjenjene primarnim poljoprivrednim proizvođačima u okviru IPARD like 1 i IPARD like 1.2 javnih poziva je završena zaključno sa 2017. godinom.

9. Program podsticajnih mjera u oblasti turizma Ministarstva održivog razvoja i turizma

Program će se realizovati u saradnji sa Nacionalnom turističkom organizacijom Crne Gore, putem raspisivanja javnih poziva za svaku mjeru pojedinačno. Ukupna namjenska sredstva za Program, prema preliminarnim planovima, iznose 500.000,00 €.

III – Projekti podrške sa indirektnim uticajem na preduzetništvo i biznis

10. Program podrške razvoju preduzetništva Ministarstva ekonomije (Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća) i Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore A.D.

Nadležna institucija:	Ministarstvo ekonomije
Program:	Program podrške razvoju preduzetništva
Oblast podrške:	Razvoj preduzetništva kroz osnivanje novih i podsticanje daljeg rasta postojećih preduzeća
Realizacija (ukupno):	Planirano raspisivanje Javnog poziva za III kvartal 2018. godine. U toku je proces donošenja konačne odluke o kreditiranju za 9 kandidata koji su u decembru 2017. godine upućeni Investiciono razvojnom fondu na konačno odlučivanje o kreditiranju, u skladu sa poslovnom politikom fonda.
<i>Južni dio:</i>	/
<i>Centralni dio:</i>	/
<i>Sjeverni dio:</i>	/
Efekti (zapošljavanje):	Program ima za cilj povećanje nivoa zaposlenosti i otvaranje novih radnih mjesta.

11. Projekat razvoja biznis zona Ministarstva ekonomije

Uredba o izmjeni Uredbe o biznis zonama, kojom je predviđeno da se rok za usaglašavanje sa odredbama predmetnog podzakonskog akta produži sa šest na osamnaest mjeseci stupila je na snagu 20. juna tekuće godine. Inovirana verzija predmetnog podzakonskog akta podrazumijeva produženje roka usklađivanja poslovanja postojećih biznis zona sa predmetnim podzakonskim aktom, do 21. juna 2018. godine. S obzirom da je u toku proces usaglašavanja lokalnih propisa sa Uredbom o biznis zonama, rezultati nijesu mjerljivi prije nego lokalne samouprave dostave podatke za upis u registar biznis zona.

12. Podsticajne i fiskalne mjere u turizmu Ministarstva održivog razvoja i turizma

Primjena stimulansa u postupku izgradnje, kao i tokom poslovanja visoko kvalitetnih hotelskih objekata, a koji se ogledaju u poreskim olakšicama, smanjenju i oslobađanju od plaćanja dažbina, biće nastavljena i u 2018 godini.

Pregled programa finansijske podrške i njihovih efekata (I i II grupa programa)

	Očekivani plasman (EUR)	Realizovano Q1	Realizovano Q2	Realizovano Q3	Realizovano Q4	otvoreno i/ili sačuvano radnih mjesta Q1
I - Projekti koji za cilj imaju finansijsku podršku i efekte u dijelu kreiranja novih radnih mjesta	141.250.000	26.754.230				366
1. Kreditna podrška (IRF) ¹⁷	140.000.000 ¹⁸	26.754.230				342
2. Implementacija Uredbe o podsticanju direktnih investicija (MEK i SRP)	1.250.000	-				24
II - Programi i projekti koji za cilj imaju finansijsku podršku, a čije efekte nije moguće mjeriti direktno u smislu kreiranja novih radnih mjesta	5.095.000	341.400,75				-
3. Program podrške za modernizaciju industrije (MEK i IRF)	150.000	¹⁹				-
4. Program unapređenja inovativnosti u MSP - projekat finansijske podrške MSP 2018-2020 - projekat finansijske podrške MMSP (MEK)	50.000	-				-
5. Program podsticaja razvoja klastera (MEK)	150.000	²⁰				-
6. Program povećanja regionalne i lokalne konkurentnosti kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja za period od 2017-2020 (MEK)	140.000	²¹				-

¹⁸ Realizacija za Q1 se odnosi na period 01.01.2018. godine – 28.02.2018. godine.

¹⁹ Od momenta raspisivanja Javnog oglasa, primjena su 4 zahtjeva za dodjelu bespovratnih sredstava od strane privrednih subjekata koja posluju u oblasti papirne industrije, drvne industrije i proizvodnje namještaja. Uvažavajući propisanu proceduru, u okviru prvog kvartala 2018, nijesu se stekli uslovi za odlučivanje o prispjelim prijavama.

²⁰ Program je u proceduri donošenja.

²¹ Program je u proceduri donošenja.

7. Program podsticanja razvoja konkurentnosti preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća u Sjevernom regionu Crne Gore i manje razvijenim opštinama (MEK i IRF)	5.000	²²				-
8. IPARD like 2 i IPARD II program (MPRR)	4.100.000,00 ²³	341.400,75 ²⁴	-	-	-	-
9. Program podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2018/2019 (MORT)	500.000,00 ²⁵	-				-
UKUPNO (IRF+MEK+MPRR+MORT)	146.345.000	27.095.630,8				366

²² U skladu sa Sporazumom o subvenciji kamatne stope sa IRF-om sredstav se isplaćuju u Q4.

²³ U 2018 godini očekuje se isplata bespovratne podrške u iznosu od 4,100,000.00 €.

²⁴ Postoji mogućnost izmjena iznešenih podataka s obzirom da se očekuje realizacija ugovora iz IPARD like 2 projekta.

²⁵ Iznos je preliminarna procjena sredstava koja će biti opredijeljena u budžetu za Program u 2018. godini.

PREGLED REALIZACIJE ZAKLJUČAKA

povodom Informacija o realizaciji i efektima politika u oblasti preduzetništva i biznisa za usvojenih tokom 2017. godine

RB	Zaključak	Status	Obrazloženje
1	Zadužuje se Zavod za zapošljavanje Crne Gore (ZZZ CG) da formira implementacionu jedinicu koja će podsticati preduzetništvo u smislu pripreme nezaposlenih fizičkih lica za biznis koji su na evidenciji ZZZCG, podrške u izradi biznis planova, podrške u vezi registracije predmetne poslovne djelatnosti, kao i podrške i posredovanja u dobijanju kreditnih sredstava od Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore AD (IRF CG) i podsticanja svih drugih aktivnosti u cilju ohrabrenja ovih lica da preuzmu odgovornost za rješavanje njihove egzistencije	Realizovano	ZZZ CG je formirao implementacionu jedinicu za podsticaj preduzetništva
2	Zadužuje se ZZZ CG da odredi od 5 do 10 službenika koji će organizovati obuku i edukaciju svih nezaposlenih lica zainteresovanih za kreditnu podršku IRF CG, I to u mjestu njihovog prebivališta	Realizovano	ZZZ CG je odredio 10 službenika koji će organizovati obuku i edukaciju
3	Zadužuje se IRF CG da obezbijedi poseban tim koji će neposredno sarađivati s implementacionom jedinicom ZZZ CG	Realizovano	
4	Zadužuju se poseban tim IRF CG i implementacione jedinice ZZZ CG da organizuju zajednički rad na pripremi aktivnosti koje će se odnositi na:precizno definisanje procedure rada po pitanju pružanja podrške, jasno definisanje minimum uslova koje podnosioci zahtjeva za kredit treba da zadovolje kako bi mogli da uđu u procedure odobrenja kredita,monitoring definisanih principa zajedničkih aktivnosti, kao i definisanje potrebne dokumentacije	Realizovano	Investiciono-razvojni fond Crne Gore (IRF CG) i Zavod za zapošljavanje Crne Gore (ZZZ CG) su u julu 2017. potpisali sporazum o saradnji kojim se uspostavlja međupartnerski odnos u cilju dinamiziranja podrške nezaposlenim licima u Crnoj Gori da pokrenu sopstveni biznis.
5	Zadužuju se poseban tim IRF CG i implementacione jedinice ZZZ CG da, uz prethodno pripremljenu listu svih	Realizacija u toku	Prezentacije su do sada održane u Mojkovcu, Beranama, Andrijevi, Bijelom Polju, Cetinju,

	potencijalnih zainteresovanih lica za preduzetništvo iz ciljne grupe (žene, visokoškolci, mladi, tehnološki viškovi I poljoprivredni proizvođači) koji se nalaze na evidenciji ZZZ CG kao nezaposlena lica, naprave plan posjeta opštinama u smjeru organizovanja edukativnih seminara		Kolašinu, Kotoru, Plavu, Gusinju, Tivtu, Herceg Novom, Nikšiću I GO Golubovci. Prezentacije ostalim opštinama će se nastaviti tokom 2018.g. u skladu sa planom.
6	Zadužuje se ZZZ CG da u svim filijalama Zavoda učini dostupnim sve informacije o kreditnoj podršci IRF CG za sva nezaposlena lica	Realizacija u toku	
7	Zadužuje se ZZZ CG da pripremi posebne cikluse edukacije s ciljem ohrabrivanja nezaposlenih lica da se bave biznisom uz kompletnu podršku koja se odnosi na izradu biznis plana, registraciju djelatnosti i sl.	Realizacija u toku	Pripremljeni su različiti ciklusi edukacije koji se odnose na osnivanje preduzeća, marketing, izradu biznis plana i sl. Edukacija se obavlja nakon zajedničke prezentacije predstavnika IRF CG i ZZZ, kao i u prostorijama lokalnih jedinica ZZZ u skladu sa interesovanjem kandidata.
8	Zadužuje se IRF CG i ZZZ CG da dodatno informišu opštine o svim aktivnostima i zatraže njihovu maksimalnu podršku koja bi se odnosila na podnošenje adekvatne odluke o izdavanju garancija za one projekte koji predstavljaju prioritet za tu opštinu	Realizacija u toku	Kontinuirana aktivnost koja se realizuje u skladu sa planom realizacije edukativnih seminara kada se obavljaju i neposredni razgovori sa predsjednicima opština. Tako da je do sada dogovorena podrška sa predsjednicima opština koje su posjećene u periodu sep –dec
9	Zadužuju se IRF CG I Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća da, putem javnog poziva, u što kraćem roku, zaključe sporazum kojim će se definisati da Direkcija organizuje različite obuke i seminare u cilju pripreme stvaranja novih preduzeća i realizovanja programa podrške razvoju preduzetništva, koje će ove institucije direktno preuzeti na sebe	Realizovano	Potpisan sporazum između IRF CG i Direkcije za razvoj malih i srednjih preduzeća na osnovu koga se realizuje konkurs za program podrške razvoju preduzetništva
10	Zadužuje se Investiciono-razvojni fond Crne Gore AD da intezivira aktivnosti na realizaciji pilot projekta-Garantni fond, koji će se realizovati do kraja 2017.	Realizacija u toku	Usvajanjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o IRF CG stvoreni su uslovi da IRF CG realizuje proces upodobljavanja internih akata u cilju iniciranja pilot projekta –Garantni fond. Takođe se očekuje prenos neophodnih sredstava u iznosu od 1 mil EUR iz Budžeta

11	Zadužuje se Investiciono-razvojni fond Crne Gore AD da započne kreditiranje u funkciji razvoja socijalnog preuzetništva-mikrokreditiranje	Realizacija u toku	Usvajanjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o IRF CG stvoreni su uslovi da IRF CG realizuje proces upodobljavanja internih akata u cilju iniciranja dodatne podrške razvoju socijalnog preduzetništva kroz mikrokreditiranje.
12	Zadužuje se Investiciono-razvojni fond Crne Gore AD da posebnu pažnju posveti kreditiranju mladih, žena ,visokoškolaca, tehnoloških viškova, kao i da nastavi voditi računa o regionalnom pristupu kad je u pitanju kreditna aktivnost	Realizacija u toku	U cilju informisanja i davanja podrške posebnim ciljnim grupama(mladi,žene,visokoškolci,tehnološki viškovi) Investiciono razvojni fond u saradnji sa ZZZCG ,redovno organizuje edukativne seminare "Šansa za posao"širom Crne Gore i prezentuje kreditne linije namijenjene ovim ciljnim grupama. IRF je kreirao posebne stimulativne uslove kreditiranja za manje razvijene opštine(manja kamatna stopa,duži period otplate kredita) .Uvodenjem garantnih šema i mikrokreditiranja ove aktivnosti ce biti posebno osnažene.
13	Zaduzuje se Investiciono-razvojni fond Crne Gore AD da sagleda mogućnost skraćenja rokova donošenja odluka o kreditu u skladu sa zakonskim okvirima i predviđenom procedurom	Realizacija u toku	Novim programom kreditnih linija za 2018. godinu realizovaće se i ostale mjere za skraćenje procedure u mjeri koja neće ugrožavati poslovanje IRFa.
14	Zadužuje se Ministarstvo ekonomije-Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća da intenzivira aktivnosti na realizaciji programa podrške preduzetništvu, i da taj program završi u što je moguće kraćem roku	Realizacija u toku	• Potpisan sporazum između IRF CG i Direkcije za razvoj malih i srednjih preduzeća na osnovu koga se realizuje konkurs za program podrške razvoju preduzetništva (26.jun 2017.god.); • Raspisan Javni poziv u periodu od 24.septembar – 13.oktobar 2017 god., u okviru kojeg je primljeno 12 aplikacija. Nakon provjere ispunjenosti kriterijuma definisanih Javnim pozivom, 1 aplikacija je odbijena (preduzeće starije od godinu dana), dok je 11 ostalih kandidata steklo uslove za dalju fazu realizacije – pohađanje preduzetničkih ciklusa edukacije; • Ciklusi edukacije održani su u periodu od 13.10-06.11.2017.god. (6 dana) na teme Pravni osnov

			i postupci registracije privrednih subjekata, Finansijsko upravljanje i poreski sistem u Crnoj Gori, Marketing i brendiranje u MSP, Poslovna komunikacija, Razvoj biznis ideje i kanali prodaje; • Komisija u sastavu predstavnika Ministarstva ekonomije, Direkcije za razvoj MSP i Investiciono razvojnog fonda je u periodu od 10. novembra do 1.decembra 2017.god. obišla 9 kandidata i obavila intervju u cilju detaljnog sagledavanja preduslova za realizaciju biznis ideje. Preostala 2 kandidata se nijesu odazvala na pozive Komisije u definisanim rokovima, te je Komisija zaključila da su odustali od realizacije biznis ideje. U Investiciono razvojni fond na konačno odlučivanje upućeno je 9 biznis planova sa pratećom dokumentacijom. Ukupni iznos zahtijevanih kreditnih sredstava za 9 kandidata iznosi 285.000 €, kojima je planirano otvaranje 30 novih radnih mjesta;
--	--	--	--